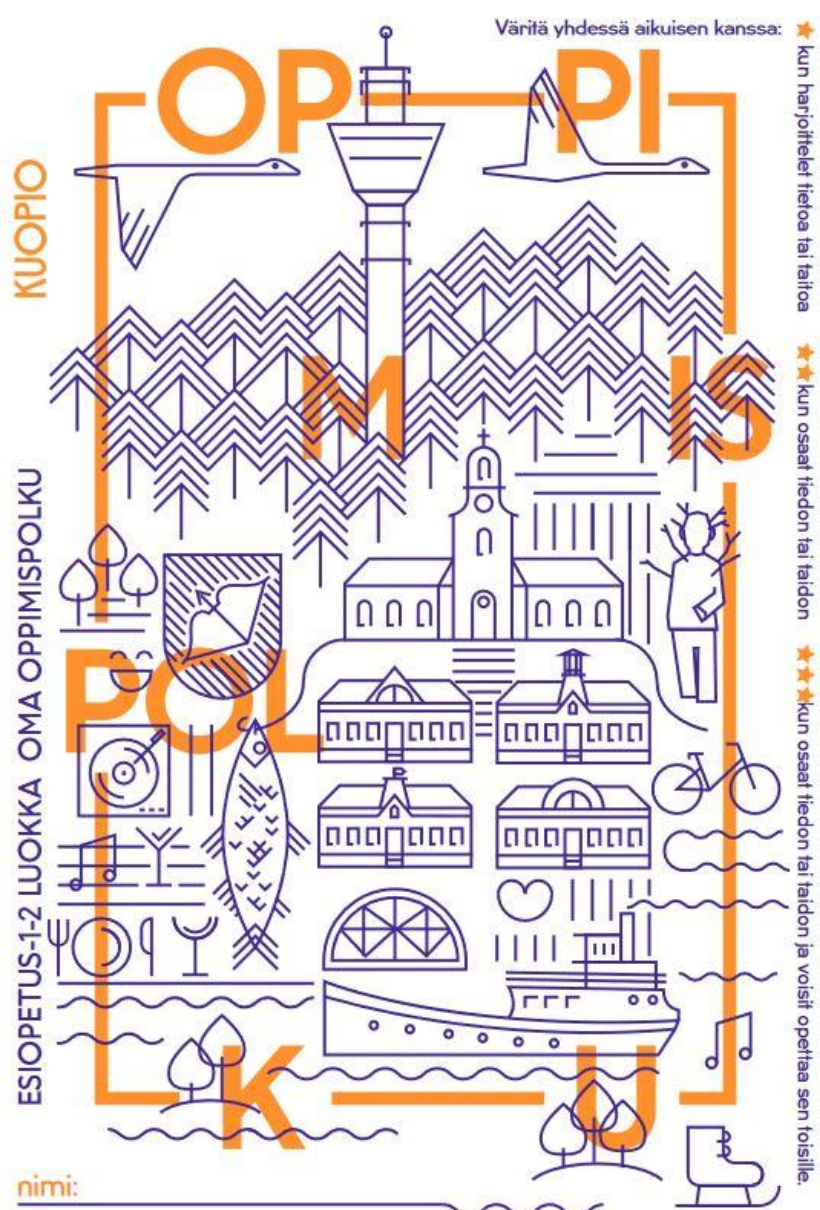

Kuopion joustava esi- ja alkuopetus

OMA OPPIMISPOLKU KÄSIKIRJA

Sisällys

1 Johdanto

2 Toimintatapa

2.1 Toiminnan periaatteet

2.2 Arviointi

2.3 Oppimisympäristö

2.4 Työtavat

3 Rakenteet

Liite 1 Joustavan esi- ja alkuopetuksen tiimisopimus

Liite 2 Oma Oppimispolkuvihko; tulostusversio

Liite 3 Montako tähteä väritetään –open opas

Liite 4 Alkuopetuksen oppimiskeskustelulomake

Liite 5 Lapsen esiopetussuunnitelma

Liite 6 Vinkkejä arvioinnin toteuttamiseen esiopetuksessa ja alkuopetusluokilla

Liite 7 Työtavavinkkejä esiopetuksen oppimisen alueittain

1 Johdanto

Joustavan esi- ja alkuopetuksen tavoitteena on tehdä esiopetuksesta ja perusopetuksen kahdesta ensimmäisestä vuosiluokasta yhtenäisempi kokonaisuus. Varhaiskasvatuksen opettajien, luokanopettajien ja erityisopettajien yhteistyössä on mahdollista suunnitella lasten tarpeista lähteviä joustavia oppimisen käytäntöjä ja kohdentaa lapsille moniammatillista tukea. Joustava esi- ja alkuopetus on parhaimmillaan toimintaa, jossa eri ammattilaiset yhdessä rakentavat lasten kehitystä ja oppimista tukevaa jatkumoa ja sitä tukevaa pedagogiikkaa. Tarvitsemme yhtenäisiä linjauksia, jotta lapset ovat tasa-arvoisessa asemassa koulupolun alun ja siirtymien suhteen. Tarvitsemme arvokeskustelua, aikaa aikuisten vuorovaikutukseen, jossa varhaiskasvatuksen ja alkuopetuksen asiantuntijuus tunnustetaan ja tunnustetaan. Esi- ja alkuopetuksen erilaiset toimintakulttuurit voidaan yhdistää rakentamalla yhteistä asiantuntijuutta.

Kuopion joustavan esi- ja alkuopetuksen toimintamallia on hahmoteltu tähän Oma oppimispolku –käsikirjaan. Kuopion esiopetuksen sekä perusopetuksen opetussuunnitelmaan on kirjattu kaikkia koskevat joustavan esi- ja alkuopetuksen minimi. Oma oppimispolku –käsikirjan tarkoitus on antaa yhteisen toimintakulttuurin ja pedagogiikan rakentamiseen työkaluja. Käsikirjassa avataan Oma oppimispolku -toimintamallin tausta-ajattelua sekä oppimisen käytännön organisointia.

Oma oppimispolku – toimintamalli on käytännössä kokeiltu esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmiin pohjautuva koulupolun joustavaa alkua toteuttava malli. Oma oppimispolku-toimintamallin ajatuksena on antaa laadukasta yleistä tukea ja vahvistaa lapsen kiinnittymistä kouluun ja omaan ryhmään. Kouluun kiinnittyminen tarkoittaa oppilaan suhdetta kouluun ja opiskeluun sekä sitoutumista työskentelyyn ja ryhmään. Aikuinen voi vahvistaa lapsen kouluun kiinnittymistä laadukkaalla opetusvuorovaikutuksella, organisoimalla ryhmän toimintaa selkeäksi ja ennakoitavaksi ja rakentamalla oppiainesisällöistä omatahtisuutta tukevia kokonaisuuksia.

Oma oppimispolku –toimintamalli kutsuu esi- ja alkuopetuksen aikuistiimit yhteissuunnitteluun ja moniammatilliseen yhteistyöhön. Esiopetuksen ja alkuopetuksen ryhmät voivat olla fyysisesti kaukana toisistaan, jolloin lapsiryhmät toimivat yhdessä harvemmin. Silti esi- ja alkuopetuksen aikuistiimit voivat rakentaa yhdessä lasten kehitystä ja oppimista tukevaa jatkumoa ja samoihin periaatteisiin pohjautuvaa pedagogiikkaa, jota toteutetaan omassa ryhmässä.

Tätä käsikirjaa voi käyttää pedagogisen ajattelun tukena, kun aikuistiimi muodostaa yhteistä ymmärrystä ja suunnittelee toimintaa. Työssäoppimista tapahtuu luontevasti toimintatavoista keskustelemalla, toisilta oppimalla ja

omaa osaamistaan jakamalla. Oppimista voi edistää lukemalla aiheeseen liittyvää kirjallisuutta, käymällä ymmärryskeskustelua, tekemällä kokeiluja omissa tai yhdistetyissä ryhmissä ja refleктоimalla opittua yhdessä. Toiminta muotoutuu omannäköiseksi kussakin aikuistiimissä. Tiimin yhteinen suunta ja käytännön teot kirjataan lukuvuoden alussa joustavan esi- ja alkuopetuksen tiimisopimukseen, jota päivitetään lukuvuoden aikana ja arvioidaan lukuvuoden päättyessä. Tiimisopimus on tämän käsikirjan liitteenä.

2 Oma oppimispolku - toimintatapa

2.1 Toiminnan periaatteet

Oma oppimispolku – toimintatapa rakentuu esi- ja alkuopetuksen opetussuunnitelmiin pohjautuen kolmeen periaatteeseen. Näiden periaatteiden kautta lapsen koulupolun alkuvaiheessa toteutuu joustavuutta.

PITKÄKESTOISET HETEROGEENISET PIKKUTIIMIT

Ison lapsiryhmän jakaminen pitkäkestoiisiin heterogeenisiin pikkutiimeihin on joustavan esi- ja alkuopetuksen pedagogiikassa keskeinen teko. Pikkutiimit muodostetaan heterogeenisiksi lasten kasvun ja oppimisen vaiheen mukaan. Pikkutiimeissä vertaisoppiminen on mahdollista toteuttaa luontevalla tavalla. Pienessä ryhmässä lapsi tulee paremmin nähdyksi ja kuulluksi, mikä vaikuttaa lapsen oppimismotivaatioon. Aikuisen on helpompi havainnoida ja arvioida lasta sekä tarjota tälle sopivia haasteita, kun lapset toimivat pikkutiimeissä. Pitkäkestoinen pikkutiimi tarkoittaa useamman kuukauden tai koko lukuvuoden yhdessä toimivaa ryhmää. Tällöin lapsen kiinnittyminen ryhmään ehtii tapahtua, lapsi tietää kuuluvansa omaan pikkutiimiin. Lapsi kiinnittyy koululuokkaan ja kouluun pikkutiimin avulla. Pikkutiimit toimivat paikkana harjoitella muiden taitojen lisäksi myös tunne- ja vuorovaikutustaitoja. Pitkäkestoiset heterogeeniset pikkutiimit voi rakentaa myös pelkästään oman ryhmän lapsista, eikä pitkäkestoinen ryhmittely sulje pois muita tilanteenmukaisia ryhmittelyjä.

LEIKKI, LEIKILLISYYS, TOIMINNALLISUUS

Leikki, leikillisuus ja toiminnallisuus lisäävät motivaatiota, vahvistavat yhteenkuuluvuutta ja tukevat keskittymistä. Lapsi oppii kokonaisvaltaisesti leikkiessään. Leikki ja leikillisuus voivat toteutua arjessa monin tavoin mm. pedagogisena ja omaehtoisena leikkinä. Toiminnallisuus korostuu. Tavoitteena on, että lapset käyttävät kaikkia aistejaan, liikkuvat, kehittävät muistiaan ja mielikuvitustaan sekä nauttivat oivaltamisesta oman lähikehityksen tasonsa mukaan. Leikin avulla lapsi harjoittelee tunnetaitoja ja ryhmässä toimimista.

OMATAHTISUUS

Aikuisella on tärkeä tehtävä havainnoida ja ohjata lasta tarvittaessa sopivan tasoihin tehtäviin. Omatahtisuuden toteutuminen lisää motivaatiota, kun lapsi voi edetä omalla kehitystasollaan. Oma oppimispolkutoiminnassa keskeisenä lähtökohtana on se, mitä lapsi osaa. Toiminnassa korostetaan lapsen vahvuuksia, ja tarjotaan myönteisiä oppimiskokemuksia.

Omatahtisen oppimisen toteutumisen avuksi Kuopiossa on laadittu esi- ja alkuopetukseen Oma Oppimispolku –vihko. Siinä on havainnollisesti esitetty lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan tavoitteet esiopetuksesta 2. luokalle. Oppimispolkuvihkossa on lisäksi Tutkin ja toimin ympäristössäni –oppimisen alue (ympäristöoppi) pilkottu kolmen vuoden vuosikelloiksi. Oppimispolkuvihko toimii opettajan apuna suunnittelussa sekä formatiivisen arvioinnin toteuttamisen työkaluna. Sekä opettajalle, lapselle että perheelle havainnollistuu oppimisen eteneminen. Lapsen kanssa yhdessä kahden kesken on helppo asettaa tavoitteita seuraavaan vaiheeseen ja lapselle tulee näkyväksi se, kuinka paljon jo osaa.

Oppimispolkuja voi käyttää joustavasti yksilön ja ryhmän tarpeiden mukaisesti. Esiopetusvuonna voidaan aloittaa esim. lukemisen polusta, ekaluokalla jatkaa kirjoittamisen polulla ja kakkosluokalla rikastuttaa matematiikan polulla. Oppimispolkuja voidaan käyttää yksilöllisemmin siten, että otetaan eri polkuja käyttöön eri lapsilla. Oppimispolku voi toimia myös kyvykkyyden kokemusta vahvistavana välineenä. Lapselle voidaan valita se polku, joka korostaa hänen vahvuuttaan oppijana.

Omatahtisuus toteutuu arjessa mm. siten, että luodaan lapselle mahdollisuus tehdä aitoja valintoja. Esimerkiksi, missä järjestyksessä työskentelee, minkä työtavan valitsee tai minkä tasoisen tehtävän parissa tänään kokee kykenevänsä työskentelemään. Aikuinen järjestää oppimateriaalin niin, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus työskennellä oman taitotasonsa mukaisesti saman tehtävän parissa heterogeenisessä pikkutiimissä. Tämä mahdollistaa omatahtisuuden.

Itseohjautuvuustaidon kehittymistä tuetaan ohjaamalla pikkutiimien toimintaa. Vastuunottamista omasta oppimisesta ja tekemisestä harjoitellaan vähitellen oman pikkutiimin tuella. Lapselle annetaan mahdollisuus kehitystasonsa ja lähikehitysvyöhykkeensä huomioiden valita, vaikuttaa tai päättää omaan oppimiseensa liittyvistä asioista käyttäen esimerkiksi Luottamuksen kehää. Luottamuksen kehä muodostuu kolmesta kehästä: Sisäkehällä harjoitellaan ja opitaan opettajan ohjauksessa. Toisella kehällä lapsi saa itse vaikuttaa siihen, mitä tekee ja millä menetelmillä. Ulkokehällä lapsen vastuu omasta työstä yhä kasvaa. Luottamuksen kehä ohjaa lasta yksin ja yhdessä toisten kanssa arvioimaan oman työskentelyn ja työn laatua.

Video: [Luottamuksen kehä](#)

2.2 Arviointi

*”Kun arviointi muuttuu, niin pedagogiikkakin muuttuu”
”Sitä opitaan, mitä arvioidaan”*

Esiopetuksen oppimiskokonaisuudet muuttuvat vuosiluokilla 1–2 oppiaineiksi. Tästä oppiainejakoisuudesta huolimatta alkuopetus voi olla edelleen eheytettyä oppimiskokonaisuudeksi rakennettua pedagogiikkaa. Esikoulussa käytetään osuvasti nimitystä kokopäiväpedagogiikka.

Oma oppimispolku - toimintamallissa yhdistyvät esiopetuksen ja perusopetuksen opetussuunnitelmissa arvioinnille määritellyt tehtävät.

Esiopetuksen arviointi on jatkuva prosessi, jolla on kaksi tehtävää: Arvioinnin avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta sekä tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista.

Perusopetuksen arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaiden itsearviointitaitoja (formatiivinen arviointi) sekä määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut oppiaineille asetetut tavoitteet (summatiivinen arviointi).

Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen.

Alkuopetuksessa noudatetaan valtakunnallisissa opetussuunnitelmien perusteissa ja paikallisissa opetussuunnitelman tarkennuksissa arvioinnille asetettuja yleisiä periaatteita:

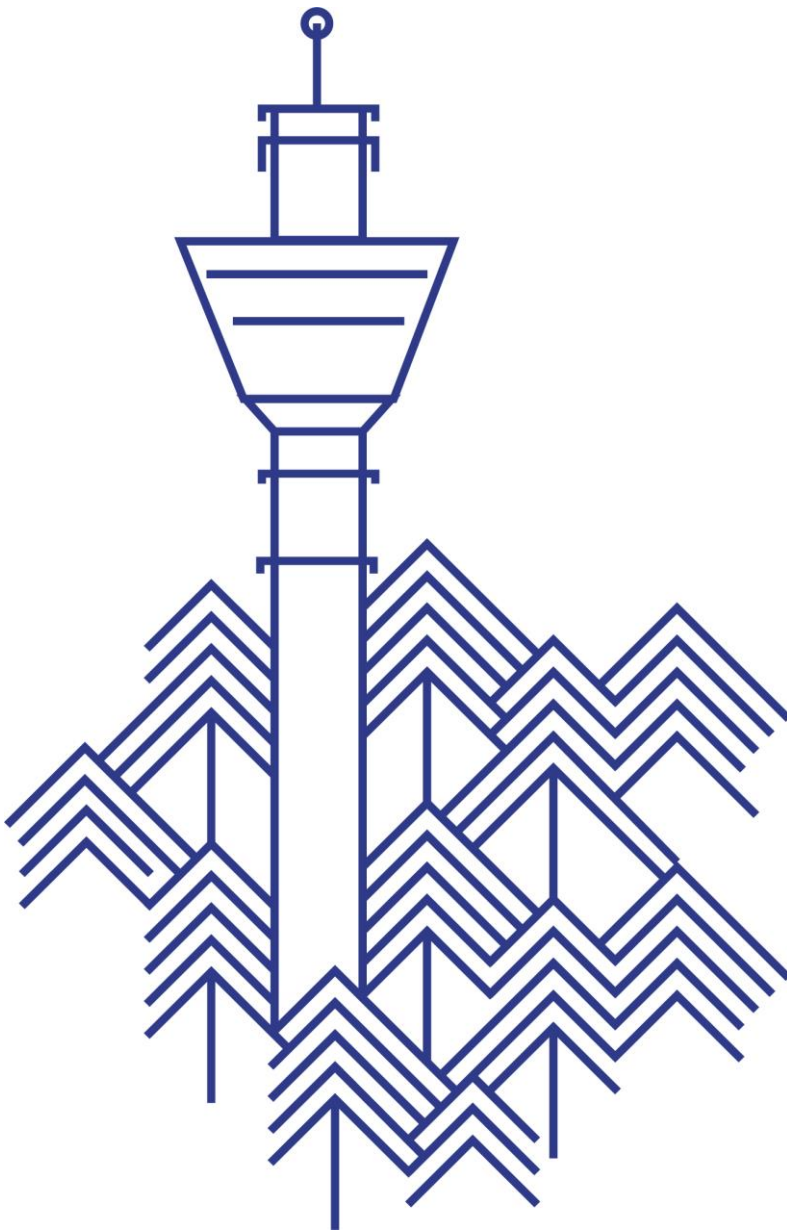
1. Arviointi on yhdenvertaista.
2. Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta.
3. Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista.
4. Arviointi on monipuolista.
5. Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin.
6. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset.

Arvioinnissa keskeistä on oppimisen ja kasvun tukeminen. Tämä toteutuu mm. toiminnan organisoinnin kautta siten, että lasten työskentelyn havainnointi on mahdollista. Oma Oppimispolkuvihko on käytännössä formatiivisen arvioinnin väline, jolla voidaan tukea tavoitteen asettelua ja oppimisen edistymisen seuranta.

Oma Oppimispolku -vihkon avulla kartoitetaan matematiikan, lukemisen ja kirjoittamisen taitoja. Vihkosessa olevien polkujen avulla lapselle ja huoltajille tehdään näkyväksi, mitä lapsi harjoittelee ja osaa. Lapsi otetaan mukaan arvioimaan ja tulemaan tietoiseksi omasta osaamisestaan. Häntä arvostetaan

oman oppimisensa asiantuntijana. Huoltajat pääsevät mukaan lapsen kasvun ja oppimisen seuraamiseen ja tukemiseen. Oma oppimispolkuvihko ja Montako tähteä väritetään –open opas ovat valmiina arviointimateriaaliksi opettajalle, kun hän arvioi ja tukee lapsen oppimista suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

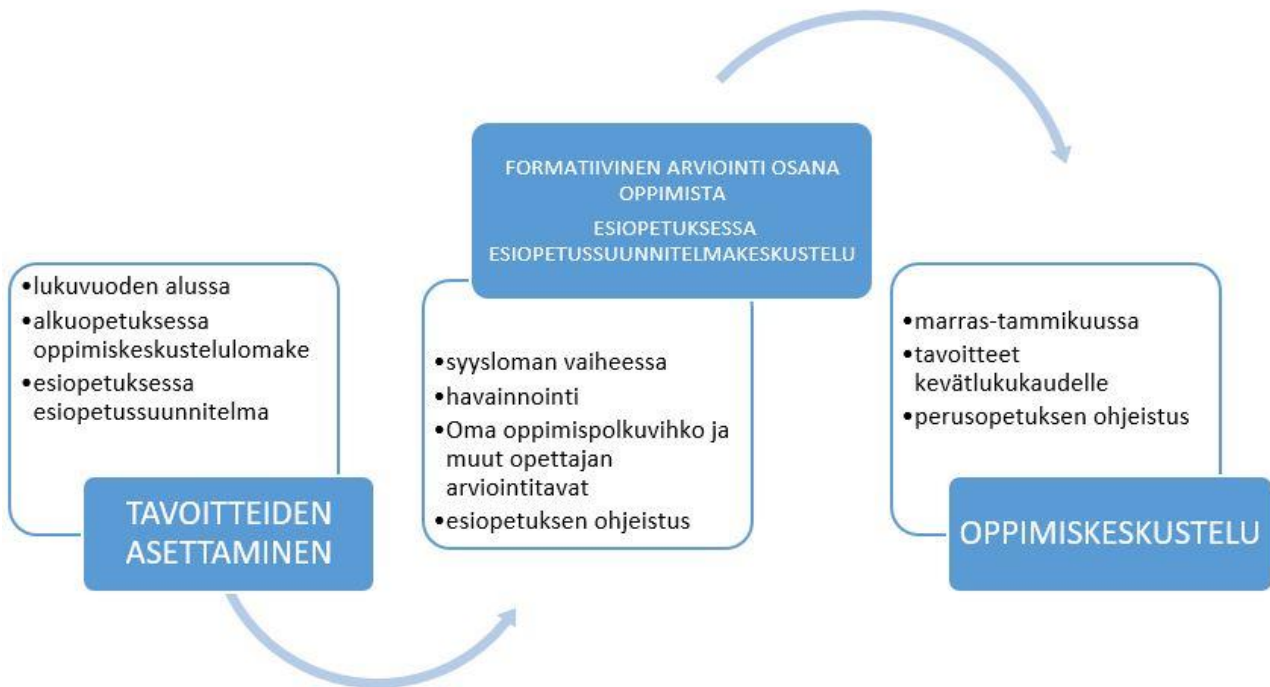
Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä kaveritaitojen oppimista ohjataan ja seurataan arjessa. Niiden kehittymistä arvioidaan esiopetussuunnitelmassa ja alkuopetuksessa laaja-alaisten taitojen arvioinnin yhteydessä oppimiskeskustelulomakkeen avulla.

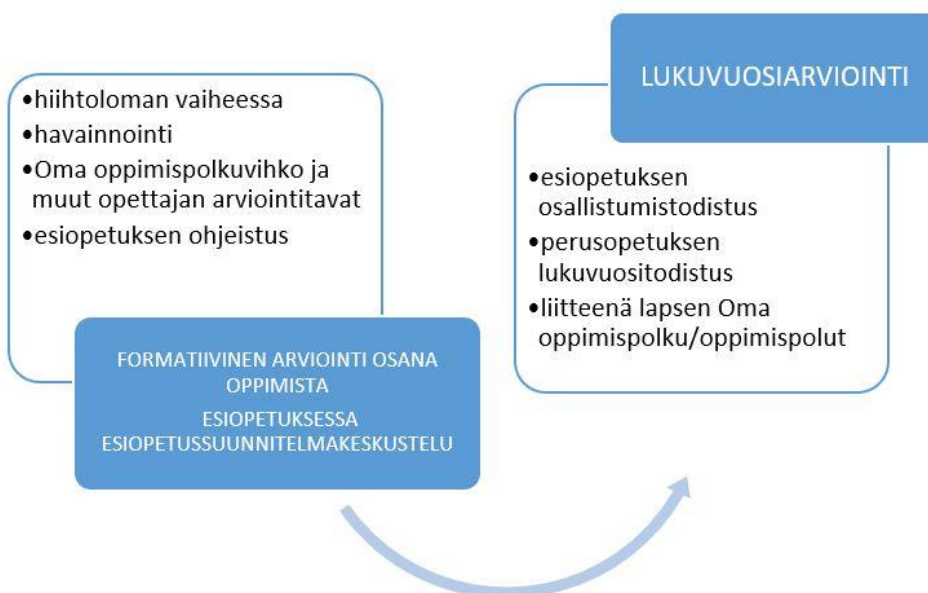

Arvioinnin vuosi Oma oppimispolku -toimintamallissa:

SYSSLUKUKAUSI:

KEVÄTLUKUKAUSI:

2.3 Oppimisympäristöt

Oppimisympäristöllä tarkoitetaan tiloja, paikkoja, välineitä, yhteisöjä ja käytänteitä, jotka tukevat lasten kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti joustavia ja monitahoisia kokonaisuuksia. Ne tarjoavat mahdollisuuden leikkiin, toiminnallisuuteen, luoviin ratkaisuihin ja asioiden monipuoliseen tarkasteluun. Oma oppimispolku -toimintamallissa keskeistä on myös vertaisilta oppiminen ja vertaisten opettaminen lasten keskinäisessä vuorovaikutuksessa.

OPPIMISYMPÄRISTÖN TURVALLISUUS

Esiopetuksen ja alkuopetuksen lapsella on oikeus turvalliseen oppimisympäristöön. (PoL) Turvallisuus otetaan huomioon oppimisympäristöissä ja kaikessa toiminnassa: se merkitsee kokonaisvaltaista **fyysistä, emotionaalista ja sosiaalista** turvallisuutta koko toimintapäivän ajan.

Lasten kokeman turvallisuuden perustana on keskinäiseen kunnioitukseen ja huolenpitoon perustuva toimintakulttuuri. Kasvattajien/opettajien tehtävänä on ohjata lapsia suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti tällaisessa toimintakulttuurissa elämiseen. Vertaisoppimisen kautta lapset oppivat turvallisen kanssakäymisen kulttuuria toisiltaan. Oma oppimispolku -toimintamallin mukaisessa toimintaympäristössä myös aikuiset oppivat ja kasvavat yhteisön kehityksen mukana.

OPPIMISYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN

Oppimisympäristöjen kehittämistä ohjaavat opetussuunnitelmien perusteissa määritellyt arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuurin kehittämiseksi asetetut tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon:

1. lasten yksilöllisyys: osaaminen, kiinnostuksen kohteet ja kehitystarpeet.
2. opetussuunnitelmien perusteissa kuvatut opetuksen toteuttamisen periaatteet sekä eri oppiaineiden erityistarpeet.
3. toiminnallisen, leikinomaisen vertaisoppimisen mahdollistaminen.
4. lasten uusien tietojen ja taitojen oppiminen koulun ulkopuolella.
5. työrauhan edistäminen.
6. ystävällisen ja kiireettömän työskentelyilmapiirin tukeminen.

Oppimisympäristöjä kehitetään pitkäjänteisesti, ja oppimisympäristölle annetaan aikaa kehkeytyä aikuisten ja lasten yhteisenä oppimisen, kokemisen ja kouluarjessa elämisen tilana.

OPPIMISYMPÄRISTÖN RAKENTAMINEN

Oppimisympäristöjen rakentaminen on lasten ja aikuisten yhteistä työtä, jossa korostetaan osallisuutta ja aktiivisuutta. Toimintakulttuurissa painotetaan oppimista molemmiin suuntaisessa vuorovaikutuksessa, yhdessä tekemistä ja asiantuntijuuden jakamista. Aikuiset ovat asiantuntijoita elämäkokemuksensa, koulutuksensa ja persoonallisten taitojensa pohjalta. Lapset taas ovat asiantuntijoita oman oppimisensa motivoitumisessa, oman sukupolvensa jäsenenä kasvamisessa sekä ryhmän lapsijäsenenä toimimisessa. Lasten erityistä osaamista ovat taito eläytyä oppimaan leikissä ja leikin piirteitä sisältävissä toiminnallisissa menetelmissä sekä kyky ihmetellä ja kysyä. Sekä aikuisilla että lapsilla voi olla henkilökohtaisia, toisille jaettavia tietoja tai taitoja.

Lapset osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen sen kaikilla osa-alueilla: fyysisellä, emotionaalilla ja sosiaalisella. Heidän ideansa ja tuotoksensa näkyvät oppimisympäristöissä. Tämä tukee lasten osallisuutta ja antaa heille konkreettisia onnistumisen kokemuksia.

Oppimisympäristön fyysisenä keskipisteenä on/ovat ryhmän kotiluokka/luokat. Kotiluokan järjestystä ja sisustusta muokataan lasten ja aikuisten yhteisenä, jatkuvana prosessina. Luokan järjestyksessä otetaan huomioon oppijoiden erilaiset tarpeet istumapaikkojen, rauhoittumistilojen, työskentelypisteiden ja leikkipaikkojen osalta.

Muina fyysisinä oppimisympäristöinä käytetään ulko- ja sisätiloja, lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä. Tieto- ja viestintäteknologia on osa monipuolista oppimisympäristöä. Sen avulla vahvistetaan lasten osallisuutta ja yhteisöllisen työskentelyn taitoja sekä tuetaan lasten henkilökohtaisia oppimispolkuja. Lisäksi hyödynnetään eri yhteistyökumppaneiden, kuten kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntatoimen tarjoamia mahdollisuuksia. Lasten omia leikkikaluja sekä tieto- ja viestintäteknologisia laitteita voidaan käyttää huoltajien kanssa sovitulla tavoilla. Samalla varmistetaan, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus tieto- ja viestintäteknologian käyttöön.

Oppimisympäristön emotionaalinen rakentaminen perustuu tunnetaitojen tietoiseen opetteluun. Aikuisilla on tärkeä rooli tunteiden huomaajina, nimeäjinä, käsittelyn mallittajina sekä tunnetuen antajina. Tarvittaessa aikuiset kannattelevat ryhmän tai sen jäsenten tunteita. Emotionaaliosassa oppimisympäristössä korostetaan sitä, että tunteet ovat luonnollisia ja sallittuja; samalla opetellaan niiden käsittelyä rakentavasti. Emotionaalisen

oppimisympäristön rakennusaineina käytetään hyvän huomaamista, positiivista pedagogiikkaa ja yhteisön jäsenten vahvuuksiin tukeutumista.

Oppimisympäristön sosiaalista rakentamista tehdään vertaisoppimisen ja yhteisen leikin kautta. Yhteiseen sosiaaliseen ympäristöön kuuluvat myös yhdessä sovitut sosiaaliset normit: ryhmän säännöt, käytännöt ja tavat. Myös ryhmän sosiaalinen ympäristö on yhteisen arvioinnin alla ja sen annetaan kehkeytyä yhteisessä vuorovaikutuksessa. Toimintamallin mukaisessa sosiaalisessa oppimisympäristössä korostuu vuorovaikutuksen tasa-arvo: kaikilla lapsilla ja aikuisilla on annettavaa yhteisölle.

Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat lasten aktiivisuutta, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä oppimaan oppimisen taitoja ja tasa-arvoa. Yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat luovat ilmapiiriltään turvallisen ja muita kunnioittavan oppimisympäristön.

Tavoitteena on, että oppimisympäristöt kokonaisuutena muodostavat lapsille aktiivisuuteen, yhteisöllisyyteen, omien taitojen mukaisesti osallistumiseen ja itsenäisyyteen kannustavan kokonaisuuden. Nämä tekijät synnyttävät motivaatiotutkimuksen mukaan sellaista sisäsyntyistä motivoitumista, joka on syvällisen oppimisen edellytys.

2.4 Työtavat

Työtapojen valinnan lähtökohtina ovat opetukselle, oppimiselle ja esiopetukselle asetetut tehtävät ja tavoitteet sekä lasten yksilölliset tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Monipuolisilla työtavoilla tuetaan lasten kasvua ja oppimista, heidän laaja-alaisen osaamisensa kehittymistä sekä vahvistetaan heidän sosiaalisia taitojaan. Opetuksessa käytetään eri ikäkausiin sekä erilaisiin oppimistilanteisiin soveltuvia työtapoja. Työtapojen ja arviointimenetelmien monipuolisuus antaa lapselle mahdollisuuden osoittaa osaamistaan eri tavoin. Työtapojen valinnalla edistetään ryhmään kuulumisen tunnetta, luovuuden, itsetunnon kehittymistä sekä yhteisöllistä oppimista.

Monipuolisten työtapojen käyttö edellyttää, että oppimisympäristössä on riittävästi erilaisia leikkiin ja oppimiseen soveltuvia materiaaleja, havainto- ja työvälineitä sekä mahdollisuuksia käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa.

Työtavat ovat sekä oppimisen väline että opettelun kohde -vähitellen kehittyvä taito, jota lapset tarvitsevat oppimisen polulla. On tärkeää, että opettaja ohjaa lapsia oppimaan erilaisissa ryhmissä, työpareina ja itsenäisesti. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun ja työtapojen valintaan. Tämä on arjen osallisuutta, jonka tavoitteena on edistää lapsen aloitteellisuuden kehittymistä ja omaa vastuunottoa. Oppimista edistää myös se, että lapset asettavat tavoitteita ja tietävät, mitä heiltä odotetaan. Tehtyjen valintojen työskentelyn sekä oppimisen edistymistä arvioidaan yhdessä.

Leikillä tarkoitetaan työtapojen yhteydessä sekä 1) lasten omia leikkejä eri muodoissaan (rooli-, väline-, sääntöleikit), myös 2) toiminnallisen oppimisen eri muotoja, jotka tuovat työskentelyyn lasten näkökulmasta leikin piirteitä.

Toiminnassa lasten omat leikit auttavat sosiaalisten ja tunnetaitojen harjoittelua. Lisäksi ne rakentavat ja vahvistavat ryhmää kokonaisuudessaan. Leikki on lapselle sisäisesti palkitsevaa, siksi leikillisyyden ja pelillisyyden piirteet tekevät toiminnallisesta oppimisesta lapselle sisäisesti motivoivaa ja yhdessä jaettavaa tekemistä.

3 Rakenteet

Oma oppimispolku –toimintamallin mukaisen pedagogiikan lisäksi toteutetaan jonkin tasoista yhteistä toimintaa esikoulun ja koulun välillä (vaihtoehdot 1–3)

1. Yhteistoimintaryhmät

Toimintaa toteutetaan päivittäin yhdessä. Eri ikäiset toimivat päivittäin yhdessä samassa luokkatilassa.

Esimerkki: Esi- ja alkuopetusryhmä toimii yhtenä ryhmänä, jolla on joka päivä yhteisiä oppitunteja. Näiden lisäksi osa tunneista on vuosiluokkiin sidottua opetusta. Opettajat/kasvattajat suunnittelevat toimintaa säännöllisesti yhdessä. Lapset saavat hyötyä vertaisoppimisesta päivittäin.

Samoissa tiloissa sijaitsevat esi- ja alkuopetuksen ryhmät voivat luontevasti muodostaa yhden ryhmän, jossa työskennellään yhteisiä tila-, materiaali-, ja henkilöstöresursseja yhdistäen ja suunnitelmallisesti yhteisten oppilaiden hyväksi kohdentaen.

2. Esi- ja alkuopetuksen ryhmät yhdistyvät viikoittain esim. yhden teeman työtapana

Esiopetusryhmä on fyysisesti koulun läheisyydessä, jolloin ryhmien yhteinen viikoittainen toiminta on mahdollista. Oma oppimispolku -toimintamallia toteutetaan lisäksi omissa ryhmissä.

Esimerkki: Esi- ja alkuopetusryhmät toimivat erillisinä ryhminä. Ryhmät kokoontuvat esimerkiksi kerran viikossa yhteisen teeman ympärille. Ryhmät jaetaan heterogeenisiin pienryhmiin. Toiminta suunnitellaan yhteistyössä esi- ja alkuopetuksen henkilöstön kanssa.

Jos esiopetusryhmä sijaitsee etäämmällä koulurakennuksesta, säännöllinen yhteistyö rakennetaan paikallisten olosuhteiden mukaisesti.

3. Esi- ja alkuopetuksen ryhmät yhdistyvät mm. teemapäivinä, retkinä, yhteisinä juhlina, pajapäivinä

Esiopetusryhmä on fyysisesti etäällä koulusta, jolloin viikoittainen ryhmien yhdistäminen ei ole mahdollista. Oma oppimispolku –toimintamallia toteutetaan omissa ryhmissä.

Esimerkki: Esi- ja alkuopetusryhmien välinen fyysinen etäisyys on niin suuri, että samaan tilaan kokoontuminen vaatisi pidempiä siirtymiä. Tällöin ryhmien opettajat/kasvattajat voivat suunnitella toiminnan yhdessä kaveriluokkamallin pedagogian pohjalta säännöllisissä suunnittelukokouksissa ja toteuttaa yhdessä

sovittua ryhmiensä oppimisympäristöissä. Toimintaa voi toteuttaa lisäksi esimerkiksi teemapäivinä.

Etäyhteyksiä voidaan hyödyntää järjestettäessä yhteisiä oppimistuokioita. Yhteisiä fyysisiä tapaamisia on tällöin hyvä olla etenkin lukuvuoden alussa, jotta osallistujat tutustuvat auttavasti toisiinsa. Vertaisoppimisen mahdollisuuksia pitää huomioida ja tarjota myös tällaisissa olosuhteissa.

Oma oppimispolku -toimintamallin toteuttamisessa mahdollista ovat joka tapauksessa esimerkiksi esi- ja alkuopetuksen tilojen yhteinen käyttö, joustavat ryhmittelyt, ja henkilöstöressurssien tehokas uudelleen järjestely.

Esimerkki: 2 luokanopettajaa ja 2 luokkaa, sekä yksi esiopetusryhmä ja varhaiskasvatuksen opettaja. Lisäksi mahdollisesti koulunkäynninohjaaja. Ryhmiä yhdistelemällä saadaan järjestettyä pienempiä ryhmäkokoja.

Lisäksi noudatetaan Kuopion kaupungin esi- ja alkuopetuksen yhteistyön käytänteitä

Rehtori sekä päiväkodin johtaja vastaavat ja mahdollistavat yhdessä toiminnasta. He päättävät resurssin kohdentamisesta ja ryhmän muodostamisesta sekä aikuisten että lasten osalta. Osaamiserojen tasoittamisen ja oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisyyn vuoksi on tärkeää kohdentaa riittävästi resurssia esi- ja alkuopetukseen. Opettajien päivä- ja työjärjestykset tulisi rakentaa siten, että yhteissuunnittelu mahdollistuu. Lasten turvallisuudentunteen ja koulupäivän kokonaisuuden näkökulmasta opettajan opetustunnit kannattaa kohdentaa samaan opetusryhmään.

Aikuistiimin voivat muodostaa:

luokanopettaja(t) (ovtes, ops:n mukaisten tavoitteiden mukaisen opetuksen järjestämisestä vastaaminen)

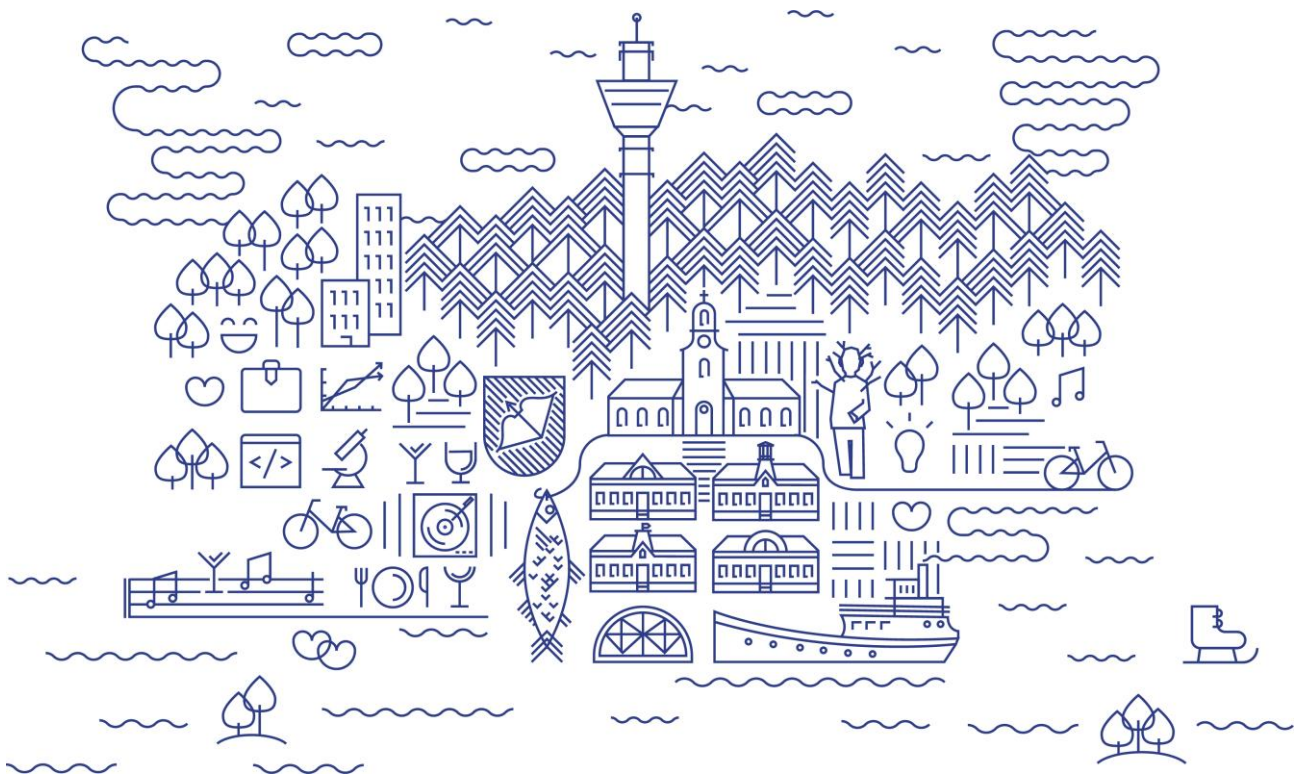
laaja-alainen erityisopettaja (ovtes, opetuksesta ja tarvittaessa kartoituksista vastaaminen yhteistyössä luokanopettajan kanssa)

erityisluokanopettaja (ovtes, ops:n mukaisten tavoitteiden mukaisen opetuksen järjestämisestä vastaaminen)

koulunkäynnin ohjaaja (kvtes, luokanopettajan työparina toimiminen, lasten avustaminen ja ohjaaminen kasvussa ja oppimisessa)

varhaiskasvatuksen opettaja (ovtes 2021 alkaen, erityisesti esiopetusikäisen lapsen ops:n mukaisten tavoitteiden mukaisen opetuksen järjestämisestä vastaaminen)

varhaiskasvatuksen lastenhoitaja (kvtes, lastentarhanopettajan työparina toimiminen, lasten avustaminen, ohjaaminen ja tukeminen kasvussa ja oppimisessa)

LIITE 1

Tiimisopimus

<https://peda.net/kuopio/kuopion-joustava-esi-ja-alkuopetus/tiimisopimus1/tiimisopimus>

LIITE 2

Oma Oppimispolku –tulostettava versio

<https://peda.net/kuopio/kuopion-joustava-esi-ja-alkuopetus/oma-oppimispolkuvihko/vihko>

LIITE 3

Montako tähteä väritetään? Open opas

<https://peda.net/kuopio/kuopion-joustava-esi-ja-alkuopetus/oma-oppimispolkuvihko/montako-tahtea-varitetaan-open-opas>

LIITE 4

Alkuopetuksen oppimiskeskustelulomake

<https://peda.net/kuopio/kuopion-joustava-esi-ja-alkuopetus/lapsen-vasu-ja-oppimiskeskustelulomake2/oppimiskeskustelulomake1-2lk-1-.pdf>

LIITE 5

Lapsen vasu

<https://peda.net/kuopio/kuopion-joustava-esi-ja-alkuopetus/lapsen-vasu-ja-oppimiskeskustelulomake2/lapsen-vasu-2017-sh-3-.pdf>

LIITE 6

Vinkkejä arvioinnin toteuttamiseen esiopetuksessa ja alkuopetusluokilla

ESIOPETUSVUOSI

MILLOIN?	MITÄ?	MITEN?	KUKA?
ELO-SYYSKUU	Alkukartoitus matematiikka min.: lukujonotaidot, lukumäärän säilyvyys, lukukäsite, suuruus- ja suhdekäsitteet, strategiat	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden (eskarin arki – havainnointilomake), tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. Mavalka 2, VaNe - arviointiosuus	veo/ela vo/lo, ryhmän aikuiset
ELO-SYYSKUU	Alkukartoitus lukeminen ja kirjoittaminen min.: kirjain- ja äännetuntemus, äännetietoisuus, tavutus, riimitely, luku- ja kirjoitustaidon kehitysvaihe, lukutaitoisilta lukemisen sujuvuus	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden (eskarin arki – havainnointilomake), tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. Kielireppu Armi –materiaalin ”Kari kertoo” -teksti	veo/ela vo/lo, ryhmän aikuiset
SYYS-LOKAKUU	edistymisen seuranta ja tavoitteet syyslukukaudelle (lukeminen, kirjoittaminen, oppimaan oppimisen taidot)	Oma oppimispolkuvihko Esiopetussuunnitelma	ryhmän opetusvastaava aikuisen/huoltajat/lapsi
ELO-JOULUKUU	oppimisen seuranta	esiopetuksen havainnointimenetelmät, itse- ja vertaisarviointi, portfoliot	ryhmän aikuiset lapsi itse ryhmän muut lapset
MARRAS-TAMMIKUU	edistymisen seuranta ja tavoitteet kevätlukukaudelle	VASU	ryhmän opetusvastaava aikuisen/huoltajat/lapsi
TAMMI-TOUKOKUU	oppimisen seuranta	esiopetuksen havainnointimenetelmät, itse- ja vertaisarviointi, portfoliot	ryhmän aikuiset lapsi itse ryhmän muut lapset

HUHTIKUU	kartoitus matematiikan taidoissa edistymisessä, lukumäärän säilyvyys, lukukäsite, lukujonotaidot	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden (eskarin arki – havainnointilomeke), tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. kouluvalmiustehtävistä, Mavalka 2, VaNe - arviointiosuus	veo/ela vo/lo
HUHTIKUU	kartoitus lukemisen ja kirjoittamisen taidoissa edistymisessä	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden (eskarin arki – havainnointilomeke), tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. Kielireppu Armi –materiaalin ”Kari kertoo” -teksti kouluvalmiustehtävistä	veo/ela vo/lo
HUHTI- TOUKOKUU	edistymisen seuranta omiin matematiikan ja lukemisen ja kirjoittamisen tavoitteisiin nähden ja oppimaan oppimisen taidoissa	Oma oppimispolkuvihko VASU ESIOPETUKSEN OSALLISTUMISTODISTUS	ryhmän opetusvastaava aikuinen/huoltajat/lapsi

1.LUOKKA

MILLOIN?	MITÄ?	MITEN?	KUKA?
ELO- SYYSKUU	Alkukartoitus matematiikka min.: lukumäärän säilyvyys, lukukäsite, lukujonotaidot, lukumäärän hahmottaminen ilman laskemista, hajotelmat	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. Mavalka 3 VaNe –materiaalin arviointiosuus LukiMat –materiaalin arviointiosuus hajotelmakoe	veo/ela vo/lo
ELO- SYYSKUU	Alkukartoitus lukeminen ja kirjoittaminen min.: kirjain- ja äännetuntemus,	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim.	veo/ela vo/lo

	alkuääne/loppuääne, tavutus, nopea nimeäminen, luku- ja kirjoitustaidon kehitysvaihe, lukutaitoisilta lukemisen sujuvuus	Venny –kartoitus Armi –materiaalin ”Kari kertoo” –teksti Kielireppu	
SYYS- LOKAKUU	edistymisen seuranta ja tavoitteet syyslukukaudelle	Oppimiskeskustelulomake Oma oppimispolkuvihko Oppimissuunnitelmat	ryhmän opetusvastaava aikuinen/hoitajat/lapsi
ELO- JOULUKUU	oppimisen seuranta	havainnoinnit, itse- ja vertaisarviointi, portfoliot	ryhmän aikuiset lapsi itse ryhmän muut lapset
MARRAS- TAMMIKUU	edistymisen seuranta ja tavoitteet kevätlukukaudelle (väliarviointi) laaja-alaiset taidot	Oma oppimispolkuvihko Kuopion kaupungin oppimiskeskustelukäytänne Oppimissuunnitelma/hojks	ryhmän opetusvastaava aikuinen/hoitajat/lapsi
TAMMI- TOUKOKUU	oppimisen seuranta	havainnoinnit, itse- ja vertaisarviointi, portfoliot Allu, junnauskokeet, hajotelmakokeet, luetun ymmärtämisen tehtäviä, sana- ja lausesaneluita, vapaan kirjoituksen tehtäviä, lukusujuvuus	ryhmän aikuiset lapsi itse ryhmän muut lapset
MAALISKUU	edistymisen seuranta	Oma oppimispolkuvihko	ryhmän opetusvastaava aikuinen/hoitajat/lapsi
HUHTIKUU	kartoitus matematiikan taidoissa edistymisessä: matematiikan keskeinen oppiaines omien tavoitteiden mukaisesti	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. VaNe –materiaalin arviointiosuus LukiMat –materiaalin arviointiosuus hajotelmakoe	veo/ela vo/lo
HUHTIKUU	kartoitus lukemisen ja kirjoittamisen taidoissa edistymisessä: lukusujuvuus yksilöllisesti, luetun ymmärtäminen, ryhmäsanelu	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. sana/lausesanelu Armi –materiaalin ”Kari kertoo” –teksti	veo/ela vo/lo

HUHTI- TOUKOKUU	edistymisen seuranta kaikissa oppimiskokonaisuuksissa ja oppimaan oppimisen taidoissa (lukuvuosiarviointi)	Oppimissuunnitelma/hojks 1.luokan LUKUVUOSITODISTUS	ryhmän opetusvastaava aikuinen/huoltajat/lapsi

2.LUOKKA

MILLOIN?	MITÄ?	MITEN?	KUKA?
ELO- SYYSKUU	Alkukartoitus matematiikka min.: lukukäsite, yhteen- ja vähennyslaskut, mittaaminen	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. Mavalka VaNe –materiaalin arviointiosuus LukiMat –materiaalin arviointiosuus helminauha junnauskoe 0–20	veo/ela vo/lo
ELO- SYYSKUU	Alkukartoitus lukeminen ja kirjoittaminen min.: lukemisen sujuvuus, kirjoitustaito	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. Armi –materiaalin ”Kari kertoo” –teksti sana/lausesanelut	veo/ela vo/lo
SYYS- LOKAKUU	edistymisen seuranta ja tavoitteet syyslukukaudelle	Oppimiskeskustelulomake Oma oppimispolkuvihko Oppimissuunnitelma/hojks	ryhmän opetusvastaava aikuinen/huoltajat/lapsi
ELO- JOULUKUU	oppimisen seuranta	havainnoinnit, itse- ja vertaisarviointi, portfolio	ryhmän aikuiset lapsi itse ryhmän muut lapset

MARRAS-TAMMI-KUU	edistymisen seuranta ja tavoitteet kevätlukukaudelle (väliarviointi) laaja-alaiset taidot	Oma oppimispolkuvihko Oppimissuunnitelma/hojks Kuopion kaupungin oppimiskeskustelukäytänne	ryhmän opetusvastaava aikuinen/huoltajat/lapsi
TAMMI-TOUKOKUU	oppimisen seuranta	havainnoinnit, itse- ja vertaisarviointi, portfolioit Allu, junnaukokeet, hajotelmakokeet, luetun ymmärtämisen tehtäviä, sana- ja lausesaneluita, vapaan kirjoituksen tehtäviä, lukusujuvuus	ryhmän aikuiset lapsi itse ryhmän muut lapset
MAALISKUU	edistymisen seuranta	Oma oppimispolkuvihko	ryhmän opetusvastaava aikuinen/huoltajat/lapsi
HUHTIKUU	kartoitus matematiikan taidoissa edistymisessä: matematiikan keskeinen oppiaines omien tavoitteiden mukaisesti	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. VaNe -materiaalin arviointiosuus junnaukoe 0-20	veo/ela vo/lo
HUHTIKUU	kartoitus lukemisen ja kirjoittamisen taidoissa edistymisessä: lukusujuvuus yksilöllisesti, luetun ymmärtäminen, ryhmäsanelu	Arvioinnin järjestäminen leikissä ja oppimisessa havainnoiden tarvittaessa kartoitusmenetelminä esim. sanelu Armi -materiaalin "Kari kertoo" -teksti	veo/ela vo/lo
HUHTI-TOUKOKUU	edistymisen seuranta kaikissa oppimiskokonaisuuksissa ja oppimaan oppimisen taidoissa (lukuvuosiarviointi, siirtymine n 3. luokalle)	Oma oppimispolkuvihko Oppimissuunnitelma/hojks 2.luokan LUKUVUOSITODISTUS	ryhmän opetusvastaava aikuinen/huoltajat/lapsi

Arvioinnin tueksi esimerkkejä havainnointi- ja kartoitusmenetelmistä:

Kuopion erityisopettajille kohdennettujen sivustojen
arviointimenetelmämateriaali

Matematiikan arvioinnissa ja opetuksessa käytetään perustana Kuopion mallia
matematiikan valmiuksien seurannassa ja tukemisessa esi- ja
alkuopetuksessa

Mavalka

VaNe -materiaalin arviointiosuudet

Matikkaluotsi

Heureka

hajotelmakoe

LukiMat -materiaali

AbacoMath

Näppituntuma

junnauskoe 0-20

Boehmin peruskäsitetesti

lukukäsitetesti (Aunio)

Trageton -tuotosten arviointi

Armi -testipaketti

Scribeon lausesanelu

Kielipeda -materiaali

Eskarin arki -havainnointimateriaali

Työtapavinkkejä esiopetuksen oppimisen alueittain

ILMAISUN MONET MUODOT

(kuvataide, musiikki, käsityö, suullinen ja kehollinen ilmaisu)

- Eri ilmaisumuotojen käyttö arjessa ja juhlassa, rohkaisu luovaan ajatteluun ja aktiiviseen kokeiluun
- Mielikuvituksen, tarinoiden, draaman, pelien ja leikkien sekä luonnon- että rakennetun ympäristön käyttö
- Myönteiset oppimiskokemukset, osallisuus, aktiivisuus ja itseohjautuvuus sekä moniaistinen havainnointi
- Mahdollisuus taiteen kokemiseen elämyksellisesti ja yhteisöllisesti
- Monipuoliset materiaalit, teknologiat, ilmaisukeinot ja välineet sekä työtavat
- Lähiseudun kulttuuritarjonnan hyödyntäminen ja yhteistyö.
- Pitkäjänteinen työskentely ja tutkiva ja tavoitteellinen taideoppiminen
- Teknisen työn ja tekstiilityön työtavat

KIELEN RIKAS MAAILMA

(äidinkieli ja kirjallisuus)

- Leikki ja toiminnallisuus, draama
  - Yksilöllisen etenemisen menetelmä
  - Yhteistoiminnalliset menetelmät
  - Rakennetaan monipuolinen teksti- ja kieliympäristö.
- Oppimisympäristössä mahdollisuus runsaaseen kirjoitetun sekä puhutun kielen tutkimiseen, havainnointiin ja kokeilemiseen ja sanavaraston laajentamiseen yksilöllisen taitotason mukaisesti
- Tieto- ja viestintäteknologian käyttö
  - Sadutus, digitarinat, kirjoittamalla lukemaan -menetelmä
  - Lastenkirjallisuus, medialukutaito
  - Kili-ryhmät
  - Opetuksen eheyttäminen siten, että äidinkielen oppiminen nivoutuu ilmiöiden kielelliseen hahmottamiseen eri oppiaineiden yhteydessä
  - Yhteistyö Kulttuuripolun ja kirjastojen kanssa

MINÄ JA MEIDÄN YHTEISÖMME

(etiikka, uskonto, yhteiskunnalliset asiat)

- Yhteiset pohdinnat ja keskustelut, eläytymisen mahdollistavat menetelmät
- Projektit ja monialaiset oppimiskokonaisuudet
- Tutustuminen lähiyhteisön tapoihin sekä uskontoihin ja muihin katsomuksiin toiminnallisilla, luovina ja elämyksellisillä menetelmillä
- Yhteistyö kotien kanssa ja kunnioitus perheiden taustaa, arvoja ja katsomuksia kohtaan
- Mahdollisuus eläytyä menneisyyden ja nykyisyyden tapahtumiin kertomuksien, musiikin, draaman, kuvataiteen, leikin kautta
- Vierailut, tieto- ja viestintäteknologian käyttö, yhteistyö kotiseurakuntien kanssa

TUTKIN JA TOIMIN YMPÄRISTÖSSÄNI

(matematiikka, ympäristöoppi, teknologia)

- Opetuksen liittäminen lapsen kokemusmaailmaan ja toimintaympäristöön, osallisuus oppimisessa
- Arjessa ja ympäristössä ilmenevät matemaattiset ja luonnontieteelliset ilmiöt
- Oppimisympäristö ja opetus, jotka luovat mahdollisuuksia luvun, muutoksen ja ajan käsitteiden sekä tason ja avaruuden hahmottamiseen ja mittaamistaitojen kehittymiselle
- Toiminnallinen ja välineiden avulla tapahtuva oppiminen
- Yksilöllisen oppimisen menetelmä
- Yhteistoiminnalliset menetelmät
- Leikki, pelit, tieto- ja viestintäteknologia, draama, tarinat,
- Luonnolliset tilanteet ja ympäristöt, retket, ympäristön teknologia
- Kokeileminen, keksiminen, tutkiva työtapo
- Kysymysten esittäminen, vertailu, luokittelu, järjestäminen, havaintojen teko, ratkaisujen keksiminen arjen ongelmiin ja ratkaisujen kokeileminen
- Dokumentoinnin harjoittelu ja tulosten esittäminen eri tavoin
- Ympäristöopin monitieteisen perustan huomioiminen
- Kuopio-malli matemaattisten taitojen kehittämisessä
- Metsämatikka
- Yhteistyö Kuopion museon, liikunta- ja kulttuuripolun sekä ympäristöpolun kanssa, Itä-Suomen yliopiston, seurojen ja järjestöjen kanssa, Matikkakukko

KASVAN JA KEHITYN

(liikunta, turvallisuus ja hyvinvointi)

- Mahdollisuudet päivittäiseen omaehtoiseen liikkumiseen sekä sisällä että ulkona
- Liikkuva koulu -ajattelun mukainen oppimisympäristön rakentaminen
- Liikunta ja kehollinen aktiivisuus mukana kaikissa arjen toiminnoissa
- Liikunnan merkitys oppimisessa
- Monipuolinen ja säännöllinen arkeen liittyvien motoristen perustaitojen päivittäinen harjoittelu eri ympäristöissä
- Leikki
- Fyysisten ja psyykkisten vaaratilanteiden tarkastelu
- Uni, ravinto, kohtuullinen kuluttaminen, psyykinen ja fyysinen hyvinvointi osana lapsen arkea koulussa ja kotona
- Kiusaamisen ehkäisy, sosiaalisten taitojen harjoittelu, tunnetaitojen harjoittelu eri menetelmillä
- Yhteistoiminnalliset menetelmät, monialaiset oppimiskokonaisuudet
- liikennekasvatus
- Turvakasvatus tieto- ja viestintäteknologiassa
- Yhteistyö SPR:n paikallisosastojen, kouluterveydenhuollon ja muiden oppilashuollon asiantuntijoiden, liikuntapolun, Nuoren Suomen, urheilu- ja liikuntaseurojen sekä muiden toimijoiden kanssa